

“ΤΟ ΒΗΜΑ”

ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 28/11/2010 06:45 του Ν.Μαστροπαύλου

[emailεκτύπωση](#)

Αρτα Καλαρίτες online

Οι πιο συνηθισμένες ερωτήσεις που μου κάνουν είναι οι εξής δύο: ποια είναι η ωραιότερη χώρα του κόσμου και σε ποια πόλη θα μπορούσα να ζήσω. Όσον αφορά την πρώτη απαντώ ειλικρινά ότι ομορφιά σαν των νησιών μας με τη γαλαζοπράσινη θάλασσα των Σποράδων και τη διάφανη των Κυκλάδων δεν υπάρχει, αλλά όσον αφορά τη δεύτερη απαντώ το Σίδνεϊ, αν βρισκόταν πιο κοντά, και όχι 22 ώρες πτήσης, και αν μαζί μου μπορούσαν να μεταφερθούν ως διά μαγείας οικογένεια και αγαπημένοι φίλοι. Πόλη με υψηλή ποιότητα ζωής και αισθητική, όπου καμιά στιγμή, όσο και να περιηγήθηκα, δεν αισθάνθηκα να κινδυνεύω. Κανείς δεν προσπάθησε να με εξαπατήσει, τα πάντα λειτουργούσαν ρολόι. Η ζωή φθηνή, οι μισθοί διπλάσιοι, ο ακριβότερος καφές μόλις 2 ευρώ. Όλοι μου έδιναν ακούραστα με ευγένεια και με χαμόγελο πληροφορίες. Όλοι σέβονταν τους νόμους, έδιναν προτεραιότητα στα εμποδιζόμενα άτομα και στις μητέρες με μικρά παιδιά, σέβονταν τους χώρους όπου απαγορευόταν το κάπνισμα. Πουθενά δεν είδα σκουπίδια στους δρόμους, παρά μόνο πράσινο. Μοιάζει απίστευτο; Και ας σκεφθεί κάποιος ότι οι πρώτοι άποικοι ήταν εξόριστοι Άγγλοι κατάδικοι και ιερόδουλες και ότι σήμερα στην πόλη ζουν αρμονικά 200 διαφορετικές εθνικότητες!

Το τραγούδι των Αθαμάνων

Αυτά τα ψηλά βουνά, τα Αθαμάνια όρη, το Τζουμέρκο, όπως αρέσκονται να το λένε οι ιθαγενείς, έχουν απίστευτη γοητεία, ειδικά στις αρχές του χειμώνα, στη γλυκιά αναμονή του χιονιού που ανυπόμονα φλερτάρει με τις ψηλές κορφές. Είναι θαύμα, αλλά ένα μοναχικό κίτρινο πλατανόφυλλο πάνω στο γυμνό κλαδί ή μια χούφτα κόκκινα φύλλα οξιάς έχουν τη δύναμη της πινελιάς σπουδαίου ιμπρεσιονιστή ζωγράφου.

Λίμνη Πουρναρίου, Αραχθος, καταρράκτες, απίθανα δάση, απόλυτη επαφή με τη φύση, πέτρινα χωριά και εκκλησιές, ζωντανό νήμα με τις αναμνήσεις. Η διαδρομή από την Αρτα του κάμπου ως το ψηλότερο χωριό, τους εκπληκτικούς Καλαρίτες, είναι αποκαλυπτική της ζωγραφικότητας και της μουσικότητας των βουνών. Αυτά που συνδυάζει η ζωγραφική του Βασίλη Σταύρου, ενός ζωγράφου ο οποίος ξεκίνησε από εδώ και έρχεται και επανέρχεται σε αυτή τη διαδρομή, με αφετηρία το Κάτω Αθαμάνιο και το καφενείο της κυρα-Σοφίας (φωτογραφία) όπου βρίσκεται, χρόνια τώρα, κρεμασμένος ο πρώτος πίνακάς του.

Και αυτή τη φορά πήρε μαζί του και εμάς στο ταξίδι του.

Ετσι γλεντώ τον τόπο μου

“Βουνά-βουνά, ποτάμια και η λίμνη στην αγκαλιά τους. Η λίμνη που δεν κυματίζει. Κάθε φορά που περνώ, ανεβοκατεβαίνει μόνο κι αλλάζει χρώματα. Και μετά η γνώριμη κορυφογραμμή με τις ψυχές και τα έργα των ανθρώπων. Το Αθαμάνιο, το Βουργαρέλι, ο Καταρράκτης, τα Αγγναντα, τα Πράμαντα, οι Καλαρίτες, όλα τα βλέπω κι ας μη φαίνονται από μακριά. Κάθε φορά που αντικρίζω τα Τζουμέρκα κάνω και τη διαδρομή. Διαδρομή με πάμπολλες παρόμοιες που μοιάζει με διαδρομή ζωής. Ατέλειωτα κομμάτια ιδιαίτερης χρωματικής ανεικονικής σύνθεσης, αλλά και απόλυτου νατουραλισμού. Γραμμές σκληρές, καθαρές και γραμμές εν χορώ μέσα στη σιγή της μουσικότητας του χώρου. Τόπος με χρώματα της ζωής και της φθοράς. Είναι ο τόπος μου. Και ο τόπος μου δεν είναι αυτό που φαίνεται αλλά αυτό που ζωγραφίζεται, χρόνια τώρα, στην ψυχή μου και που θέλει να ξαναβγεί στη θωριά. Ετσι με τη θωριά γλεντώ εγώ τον τόπο μου.”

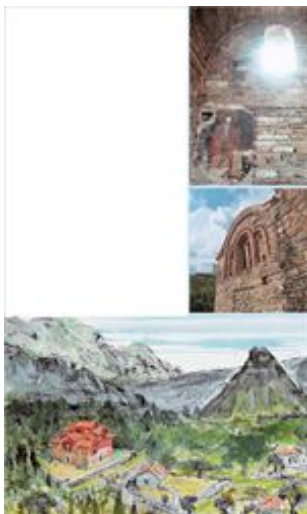
Το προοίμιο των Αθαμάνων

Στην καινούργια Ιονία οδό, στο ύψος της Αρτας, υπάρχει διακλάδωση δεξιά προς Βουργαρέλι (56 χλμ.). Η πολύ ωραία διαδρομή ελίσσεται μέσα στην καταπράσινη φύση, δίπλα στα πρασινογάλαζα νερά της τεχνητής λίμνης του ποταμού Αραχθου, του Πουρναρίου. Μέσα στο τοπίο μπαίνουν κι εκείνοι οι επιβλητικοί, απότομοι, γκρίζοι γκρεμοί, με τις γεωλογικές στρωματώσεις, τα «στεφάνια» όπως έχουν καταγραφεί

στην ντοπιολαλιά. «Γραμμένα Λιθάρια» σύμφωνα με ένα τοπωνύμιο στην περιοχή. Σε αυτή τη διαδρομή μπορείτε να απολαύσετε τα φιορδ της λίμνης από απόσταση αναπνοής μετά τις Μελάτες (25 χλμ. από την Αρτα), ενώ τις πιο εντυπωσιακές πανοραμικές εικόνες της θα τις συλλέξετε από την άλλη πλευρά, από τον δρόμο που ανηφορίζει στο βουνό μετά τη Ροδαυγή (22 χλμ. από την Αρτα) για να «πέσει» στη Φανερωμένη (8 χλμ. από τη διασταύρωση με τον κεντρικό δρόμο). Από τη λίμνη και τη γέφυρα Μελάτες, το **Κάτω Αθαμάνιο** απέχει 7 χλμ.

Η Κόκκινη Εκκλησία

Από το Κάτω Αθαμάνιο η διαδρομή τραβά για το Παλαιοκάτουνο (15 χλμ.) και μέσα στο χωριό περνά έξω από την Κόκκινη Εκκλησία, ένα από τα σπουδαιότερα θρησκευτικά μνημεία της Ηλείου. Το «Βασιλομονάστηρο» χτίστηκε το 1281 από τον πρωτοστράτορα Θεόδωρο και τον αδελφό του Ιωάννη Τσιμισκή, όταν Δεσπότης της Αρτας ήταν ο Νικηφόρος Α΄, όπως μας πληροφορεί φθαρμένη κτητορική επιγραφή γραμμένη σε τοίχο του εσωτερικού του. Οι εικόνες των ζευγαριών του Θεόδωρου και της συζύγου του Μαρίας και του

Ιωάννη και της συζύγου του Αννας είναι τα παλαιότερα στην Ελλάδα μέσα σε ναό που έχουν δοθεί με νατουραλιστικές γραμμές και όχι με την αυστηρότητα της βυζαντινής ζωγραφικής. Το ατμοσφαιρικό εσωτερικό του μοναστηριού με τα τμήματα των τοιχογραφιών που έχουν διατηρηθεί, επιβάλλεται στον προσκνητή και ευχόμαστε να συνεχίσει έτσι σε πείσμα του χρόνου που περνά γοργά και της εξέλιξης που σαρώνει και εξανδραποδίζει τα ιερά και τα όσια ακόμη και στις «αθέατες» γωνιές. Εξω οι αρχιτεκτονικές γραμμές που δημιουργούν οι κόκκινες πλίνθοι που είναι χτισμένη η εκκλησιά την κάνουν ένα διαμάντι της βυζαντινής ναοδομίας για ολόκληρη την Ελλάδα.

Οι βρύσες στο Βουργαρέλι

Από το Παλαιοκάτουνο το Βουργαρέλι απέχει 10 χλμ. Στην ωραία πλατεία του υπάρχουν δύο βρύσες, η Αρχόντω με τους πέντε κρουνοί και η Κρυστάλλω με τους εννιά κρουνοί, και βέβαια υπάρχει και εδώ η παράδοση ότι όποιος πει νερό παντρεύεται στο χωριό. Οι μύθοι συνεχίζονται και στο Νεραϊδογέφυρο, αλλά και σε άλλους υπερβατικούς τόπους, όπως το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, η «Αγία Λαύρα» της Ηλείου, καθώς εδώ ευλογήθηκαν τα όπλα των επαναστατών του 1821 στην πάλαι ποτέ επικράτεια του Αλή Πασά. Το καθολικό της μονής κοσμείται από τοιχογραφίες του 1714 καλαριτινών ζωγράφων, όπως έργο των φημισμένων αργυροχών από το ίδιο χωριό είναι και η περίτεχνη λειψανοθήκη που φυλάσσεται στο ιερό. Μέσα από το

Βουργαρέλι φεύγει ο δρόμος δεξιά προς το Αθαμάνιο (4 χλμ.) και τα Τρίκαλα και αριστερά στην πλαγιά για Κυψέλη (13 χλμ.) μέσα στα έλατα που ξεκινούν από την αλπική ζώνη των ψηλών κορυφών των ανατολικών Τζουμέρκων. Προς τα κάτω το μάτι απλώνεται και αγκαλιάζει μια αλληλουχία των χαμηλότερων κορυφογραμμών του Ξηροβουνίου, που ανάμεσά τους περνά ο Αραχθός. Κατά Αρτα μεριά φαίνεται ένα τμήμα της λίμνης στην οποία καταλήγει ο ποταμός. Το τοπίο είναι μεγαλόπρεπο και η Κυψέλη λεγόταν παλιότερα Χώσεψη γιατί λες και εικονογραφεί την όψη του χάους έτσι όπως φωλιάζει στην πλαγιά. Εδώ λειτουργεί το «Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Ζωής» με πλήθος αντικείμενα, εκτεθειμένα σε μικρό χώρο, που έχει συλλέξει με μεράκι ο κυρ Παντελής Καραλής.

Ακολουθώντας τον Καταρράκτη

Από την Κυψέλη ταξιδεύουμε όλο και πιο ψηλά για Μικροσπηλιά (12 χλμ.), με τη «θεατρική» πλατεία, ακολουθώντας τον δεξιό κλάδο 2 χλμ. μετά την Κυψέλη (ο κλάδος αριστερά πάει για Αγναντα). Έτσι φτάνουμε στο εκπληκτικό μπαλκόνι όπου βρίσκεται το Δασικό Χωριό (5 χλμ. μετά τη Μικροσπηλιά), μια γειτονιά ξύλινων σπιτιών μέσα στο πράσινο που ακουμπά στο θεόρατο πέτρινο τείχος των κορυφών και μπροστά έχει απεριόριστη θέα ως τον Αμβρακικό και το Ιόνιο.

Μετά το δασικό χωριό ο δρόμος κατεβαίνει στον όμορφο Καταρράκτη (2,5 χλμ.), όπου στην ευρύχωρη πλατεία, το καμπαναριό και ο τρούλος της Αγίας Αικατερίνης τείνουν προς τις χρυσές το ηλιοβασιλέμα κορυφές των Τζουμέρκων, το Καταφύγι- την ψηλότερη- και τις άλλες χαμηλότερες αλλά εξίσου ωραίες και επιβλητικές χαμένες μέσα στην ομίχλη. Ο ήχος του νερού από τους τέσσερις κρουνοί της πρωτότυπης βρύσης στην πλατεία ξεμακραίνει καθώς κατηφορίζουμε δίπλα από τα Αγναντα προς τον Αραχθό και τη νέα γέφυρα της Πλάκας (10 χλμ.). Πρωτύτερα όμως εμείς πηγαίνουμε δεξιά στο ύψος της Σγάρας (4 χλμ. από τον Καταρράκτη) ακολουθώντας την πινακίδα για Αγναντα (8 χλμ.). Μετά τη Σγάρα 3 χλμ. συνεχίζουμε ευθεία περνώντας έξω από τα Αγναντα για Μονή Κηπίνας (28 χλμ.), Συρράκο (38 χλμ.) και Καλαρίτες (33 χλμ.).